

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

KUKLA PAPA

Tal BUENOS

Blog No: 22
27.10.2015

Tal Buenos

Daily Sabah, 13 Ekim 2015

ABDnin son dönemde Papa ile yakınlaşmasının ardında neyin yattığı bilinmemektedir. Ancak, Amerika, dış çıkarlarını meşru kılmak üzere Papayı etkisini kullanması için razı etmiş gibi görünüyor.

Geçtiğimiz Nisan ayında Papa Francisnin Osmanlı tarihini siyasallaştırması, daha sonra Amerikan güdümündeki Associated Pressin dikkatlice ambalajlayarak dünya kamuoyuna sunduğu, tertip edilen bir gösteri niteliğindedir. Avustralya kanalı ABC, BBC, CNN ve Huffington Post gibi medya kuruluşları tarafından da benzer bir şekilde ele alınmıştır. Haberlerin içeriği, Papanın Ermenilerin sevk ve iskanını ve I. Dünya Savaşındaki kayıplarını soykırım olarak nitelendirmesi sebebiyle, Türkiyeyi inkarcılıkla bağdaştırmak ve Türk hükümetini öfkeli olarak tanıtmak üzere hazırlanmıştır.

Tahmin edilebileceği üzere, birçok Türk, Papanın bu tartışmalı konuyu daha da alevlendirmesini olumlu karşılamamıştır. Verilen tepkilerden biri, tarihi gerçeklerin dışına çıkarak ve o dönemde yaşanan diğer acıları görmezden gelerek, Müslümanların katliamlar yapması üzerine vaaz veren Papanın Müslüman karşıtı duyguları dile getirip getirmediği olmuştur. Tarihte Avrupada din adına zulümlerin yapıldığını bilenler Papanın dikkatleri, yüzyıllar boyunca Hristiyan olmadıkları için belirli gruplara karşı işlenmiş, hiçbir zaman soykırım olarak nitelendirmediği ve de nitelendirmeyeceği suçlardan başka tarafa çevirirken yüzünün nasıl kızarmadığını muhtemelen merak etmiştir.

Fakat, Papa Francisin Amerikaya yakın zamanda gerçekleştirdiği ziyaret incelendiğinde, Papanın sadece dini önyargılara dayanarak Türklere karşı duyarsız davranmadığını, daha ziyade Amerikan etkisinin bir aracı olarak hareket ettiği inanmak görülmektedir. Dünya üzerindeki en büyük güç olan Amerika Birleşik Devletleri, Papa aracılığıyla, gündemi istediği gibi şekillendirebilmekte ve kendini ele vermeden etkisini ortaya koyabilmektedir. Peki, Amerikanın Papa aracılığıyla ulaşabileceği insanlar hangileridir? Papanın dünya kamuoyu üzerindeki etkisi sadece Katoliklerle sınırlı değildir. Hem Katolikler, hem de Katolik olmayanlar Papayı genelde bağımsız bir figür olarak görmektedir. 1 milyardan fazla Katolik Papanın sözleriyle, düşüncelerinin Amerikanın çıkarlarına hizmet etmek üzere şekillendirildiğinin farkında bile olmadan, belirli inanç ve tercihleri benimsemesi sağlanabilir. Ayrıca, Papa, geriye kalan milyarlarca insan tarafından, her ne kadar onlar için ahlaki bir otorite olmasa da, büyük bir dini temsil eden ve Amerikan olmayan bir ses olarak itibar görmektedir.

Papanın bağımsız bir figür olduğu yönünde yaygın bir algı olsa d, Vatikanın Amerikan etkisi altında olması imkansız değildir. Siyasal realizm, dünyadaki en güçlü devletin daha zayıf devletleri kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmeye mecbur bırakmayı hedeflediğini söylemektedir. Emperyalist çıkarların kitlelere karşı güç kullanma ve teşvik edici unsurlar sunma yoluyla sağlandığı eski sömürgecilik anlayışından farklı olarak günümüzün yeni sömürgeci uygulamaları, daha çok devlet liderlerinin atanmasına dayanmaktadır. Bu bağlamda, 1929dan beri bağımsız olan bir şehir devletinin lideri olan Papa, Amerikan çıkarlarına hizmet ettiği düşünülen, Afrika, Asya ve Orta Doğudaki belirli küçük devletlerin siyasi liderlerinden farklı değildir. Unutulmamalıdır ki, Aziz Petrus Bazilikasında yürüyen en son emperyalist askeri birlik, Haziran 1944de, II. Dünya Savaşı sırasında Amerika liderliğindeki Müttefik Devletler adına hareket eden İngiliz birlikleridir.

Papa Francisin en etkili olduğu yer Latin Amerikadır ve bu coğrafyadaki insanları etkileme becerisi Washingtonın işine gelmektedir. Çin, İran ve Rusya, ABD hegemonyasına meydan okuyan başlıca güçler olarak düşünülmeyle birlikte, ABDnin günümüzdeki hakim devlet olarak ortaya çıkmasının sebebinin öncelikle kendi bölgesinde hakimiyet kurması olduğu yönünde akademisyenler arasında bir görüş birliği vardır. Yani, Amerikanın Amerika kıtasındaki mevcut hakimiyetinin statükosunun sürdürülmesi ki bu tür bir hakimiyet hiçbir devlet tarafından dünyanın hiçbir bölgesinde kurulamamıştır, 20. yüzyılın başından beri ABDnin adım adım başardığı olduğu şeyin temelini oluşturmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, Latin Amerikadaki kamuoyu üzerinde çok büyük etkisi olan Arjantinli Papayı kullanabilmenin neden önemli olduğu anlaşılabilir. Belki bu durum, kamuoyunu etkileme görevini etkin bir şekilde gerçekleştirememiş olması muhtemel Alman Papa XVI.

Benediktin beklenmedik bir şekilde görevinden ayrılmasının ardındaki sırrı da açıklayabilir.

VATİKAN D.C.

Papa Francis'nin ABD'yi ziyaret etmesinin ardın yatan fikir, Papanın Amerikada kamuoyu yaratmasını hedeflediğinden oldukça iddialıdır. Çıktığı Doğu yakası turu boyunca dikkatlerin Papanın iplerini tutanlara yönelmesini engellemek için çaba sarf edilmiştir. New Jersey Valisi Chris Christie, Senatör Marco Rubio ve Milletvekili Paul Gosar gibi Katolik Cumhuriyetçilerin Papayla olan siyasi fikir ayrılıklarını, Papanın görüşlerinin ille de Amerikan yanlısı olmadığı algısı yaratmak isteniyormuşçasına basın önünde dile getirmeleri sağlanmıştır. Benzer şekilde, sanki Papa ABD'nin başkentine gelerek düşüncelerini açıkça ortaya koymuş gibi, New York Times'da Papa Francis'in Amerikaya Meydan Okuması başlıklı bir başyazı yayımlanmıştır. Bu gibi girişimler, Amerikan halkını Papanın Amerikanın kuklası olduğu fikrinden uzaklaştırmayı amaçlamıştır. İnanırcı ve etkili olmak için Papa, devlet eliyle desteklendiği şüphelerine yer vermeden, saygın ve değerli bir olarak tanıtılmıştır.

Washington'da Papanın ziyaretini sayesinde elde ettikleri, Amerikan kamuoyunun Papanın Kongrede yaptığı konuşmada üzerinde durduğu konularla aynı fikirde olmasını gerektirmemiştir. Bu bağlamda elde edilenler, Papanın dedikleriyle inanırcı bir söylem yaratma becerisinde saklıdır. Bilgi, halkın benimsediği veya benimsediğini düşündüğü görüşler ne olursa olsun, söylem önceden tasarlanmış bir dizi seçenek içerisinde kalacak ve öngörülen dengeyi yaratacak şekilde kontrol edildiği müddetçe insanlar A veya B görüşünü veya A ve B arasındaki herhangi bir görüşü benimsemekte özgürdür. Papanın söylem şekillendirilmesine dair önceden tasarlanmış bir planın parçası olduğu tezi, ABD Başkanı Barack Obama'nın danışmanı Jim Wallis'in de aralarında bulunduğu 36 dini liderin, Papanın Kongredeki konuşmasının iklim değişikliği konusuna ivme kazandıracak bir mesaj vereceğini nereden bildiğinin ve New York Times'ın konuşmanın ertesi günü çıkacak olan sayısında tüm bir sayfayı Papanın verdiği mesajı desteklemek için nasıl ayırdığının mantıklı açıklamalarından biridir. Reklamın yapıldığı gazete Papanın konuşmasının ertesi günü yayınlanmış olabilir; ancak, reklam yerleştirme çalışmalarının konuşmadan önce başlamış olduğu görülmektedir. Wallis, kamu yararına çevrenin korunması ile ilgili olarak yapılan küresel tartışmanın değiştiğini Papa Francis aracılığıyla söylemiş olabilir; ancak Wallis'in konuşmayla ilgili Papadan daha fazla bilgiye sahip olması muhtemeldir.

Bağımsız bir Papa Kongreye gitmeyebilirdi. Amerikaya bağlı olmayan X. Pius, I. Dünya Savaşından önce, 1910 yılında dönemin Başkan Yardımcısı Charles W. Fairbanks ve daha sonra dönemin Başkanı Theodore Roosevelt gibi Amerikalı siyasetçilerle görüşmeyi reddetmiştir. Günümüzde Papaların, büyük siyasi güçlerin emrinde olduklarından, kendilerine verilen siyasi görevler vardır.

Peki Eylül'de gerçekleştirilen bu ziyarete ilişkin hangi ipuçları Papa gösterisinin bir Amerikan ürünü olduğunu işaret etmektedir? Bu ipuçları, Papanın sözlerindeki belirgin Amerikan deyimlerinde saklıdır. Papanın bir topluluk karşısında İngilizce konuşmayı tercih etmesi hafife alınacak bir durum değildir. Papanın Amerika ziyaretinde İngilizce

konuşmayı tercih etmesi, her ne kadar Amerikan basınında bunun Papanın tercihi olduğu vurgulanmaya çalışılsa da, Papadan beklenmesi doğal olan manevi rehberlikten ziyade Amerikan kamuoyunu etkileme görevini üstlendiğine işaret etmektedir.

Papanın Amerikaya hizmet ettiğinin en önemli işareti, Amerikan Federal Hükümetinin Kızılderililere geçmişte nasıl davranıldığı hakkında yaptığı yorumdadır. Papanın rengi, ABDnin soykırım söylemini nasıl kontrol ettiğinin farkında olanlar için, Kızılderililerin maruz kaldığı zulümler ve soylarının neredeyse tüketilmesi konusunda kullandığı sözlerle ortaya çıkmıştır: İlk temaslar genelde sert ve şiddetli olsa da, geçmişi bugünün ölçütleriyle yargılamak güçtür.

Papanın Soykırımı

Bu sözler, Papanın I. Dünya Savaşı sırasındaki Ermeni kayıplarıyla ilgili yaptığı açıklamalarla karşılaştırıldığında, Türklere yönelik utanç verici önyargısı ortaya çıkmaktadır. Papa Francis, Ermenilerin mağduriyetinin 20. Yüzyılın ilk soykırımı olarak nitelendirildiğini ileri sürmeden önce şu sözleri söylemiştir: Bir kötülüğün üstünü kapatmak ya da kötülüğü inkar etmek, bir yaranın üzerini sarmayarak kanamasına izin veremeye benzer. Bu benzetme sadece bir çifte standarda değil, aynı zamanda, Papanın Amerikanın söylemler mühendisliğindeki rolüne işaret etmektedir. Bağımsız bir Papa, 19. yüzyılda Anadoludaki Amerikalı misyonerlerin gücü nasıl Ermeni Apostolik Kilisesinin geleneksel liderlerinin elinden alıp Ermeni papazları üzerinde Amerikan kontrolünü sağlayan bir eğitim sistemine aktardıklarını, böylece nasıl Ermeni Hristiyanlığını Amerikan Hristiyanlığına dönüştürdüklerini sorgulayabilirdi. Nitekim, Apostolik örgütlenmesi ortadan kaldırılmış ve Ermeni Kilisesinin başına, dış güçlerle işbirliği yapmaya hevesli olan ve kendi halkını Osmanlı İmparatorluğunda barış içinde yaşayan bir azınlıktan Osmanlıya karşı öfkeli siyasi gruplara dönüştürme amacı güden Amerikan ve İngiliz politikalarını gözü kapalı bir şekilde benimseyen yeni liderler getirilmiştir.

Papa, bağımsız hareket etmemektedir ve bu kadar nüfuz sahibi bir dini kurumun başında olması, Osmanlıda Ermeni dini liderlerine yapılabilecek benzer, güçlü bir Amerikan manevrasının sonucudur. Kitleleri harekete geçirme gücü olan kurumlar imparatorlukların değer verdiği bir araçtır. Amerikanın bu tip kurumlara değer vermesinin sebebi, görünürde güvenilir olan, fakat gerçekte dış güçlerin çıkarlarıyla uyumlu hareket eden liderleri kontrol etmek ve görevde tutmak kaydıyla, sadık grupları harekete geçirebilmesidir. Bu bağlamda Papa Francis, Amerikan çıkarlarına hizmet eden göstermelik papalar dizisinin sonucusudur.

Konuşan Papa, ipleri elinde tutarsa Amerikadır.

**Tal Buenos, Utah Üniversitesi Siyaset Bilimi doktora adaydır.*

About the author:

To cite this article: Tal BUENOS. 2026. "KUKLA PAPA." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2015 / 22. October 27. Accessed May 03, 2026. <https://avim.org.tr/Blog/KUKLA-PAPA>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır